

אמרי
שמואל

פרשת שופטים

פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע

נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בן של קדושים האדמו"ר
הרב **שמואל שמעון מולידאנו** שליט"א

יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
אשדוד תשפ"א

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"

ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

ניתן לפנות ל: 058-4150707

.....
לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בוואצפ: 058-4150707

ואלה יעמוד
על הברכה

הזכרת זו מוקדשת

לברכתם לבריאותם ולהצלחתם של

יחיאל וזהבה אסולין הי"ו

וכל בני ביתם הי"ו

שהקב"ה ימלא כל משאלות ליבם לטובה ולברכה!

ויזכו לבריאות איתנה, ופרנסה טובה,

שפע ברכה מזל והצלחה בכל מעשה ידיהם, אמן!

חודש אלול עת רצון

נמצאים אנחנו בחודש אלול חודש הרחמים והסליחות, וחודש אלול הוא זמן של עת רצון גדול מאוד, זמן שכל שערי שמים פתוחים לקבל את התפילות.

ואף על פי שבכל זמן אדם יכול להתפלל לריבונו של עולם, אבל ידוע שיש זמנים שהם נקראים "עת רצון" שבהם יש סגולה שהתפילה מתקבלת בהם ביותר, כמו שכתוב בפסוק בתהלים (סט יד) "ואני תפלתי לך ה' עת רצון, אלקים רב חסדך ענני באמת ישעך" - שאנחנו מתפללים ומבקשים מהקב"ה, שהשעה שבה אנו מתפללים תהיה שעה של עת רצון, והתפילה שלנו תתקבל בקלות ותעשה פירות וזמן זה של חודש אלול הוא זמן של עת רצון.

ואומר מרן רבי יעקב אבוחצירא זיע"א (שערי ארוכה אות ז), שהפסוק הזה שאמר דוד המלך ואני תפילתי לך ה' עת רצון נאמר על ארבעים הימים שיש מראש חודש אלול ועד יום הכיפורים, שהם ימים של עת רצון. והראיה לכך שהמילה - ואני,

היא בדיוק בגימטרייה אלול, שניהם בגימטרייה שישים ושבע, והמילה - תפלתי היא בדיוק בגימטרייה תשרי, שניהם בגימטרייה תשע מאות ועשר. וכל זה בא לרמז לנו שכל אותם ארבעים יום שיש מראש חודש אלול ועד יום הכיפורים הם ימים של עת רצון.

חודש אלול הזקבע מימי הטא העגל לימי רצון

כתב החיי אדם (כלל קלח) באהבת הקדוש ברוך הוא את עמו ישראל, הרבה להיטיב אותנו וצונו לשוב לפניו בכל עת שנחטא. ואף שהתשובה טובה בכל עת, מכל מקום חודש אלול הוא מובחר ומוכן יותר שמקובל תשובתו משאר ימות השנה, לפי שימים אלו הם ימי רצון מעת שנבחרנו לעם, שכשחטאו ישראל בעגל ונשתברו הלוחות בי"ז בתמוז ואחרי זה עלה משה בהר והתפלל ואמר לו הקדוש ברוך הוא פסול לך (שמות לד, א) ונתרצה ליתן לו לוחות שניות, ואז עלה בראש חודש אלול ונשתהה שם עד יום

התורה וזאת התורה שאיך אפשר לנצח את היצר הרע בפרט בחודש אלול על ידי לימוד תורה.

ואומר רבינו האר"י הקדוש אומר כתוב בפסוק אני לדודי ודודי הרועה בשושנים, שבחודש אלול הקב"ה מושיט לכל יהודי שושנה ובפרח השושנה יש בדיוק שלוש עשרה עלים, והם כנגד שלוש עשרה מידות של רחמים, כי בחודש אלול נפתחים שלוש עשרה צינורות של רחמים, ומתי נפתחים שלוש עשרה צינורות של רחמים מתי שקורא את המזמור לדוד ה' אורי וישעי שבמזמור הזה מוזכר שם השם שלוש עשרה פעמים

תיקעו בחודש שופר

תיקעו בחודש שופר, בחודש לשון חידוש חדשו מעשיכם, שופר לשון שפרו מעשיכם יש שני סוגים של התחזקות יש שמקבל על עצמו לקיים מצוה חדשה שעד היום לא קיים ויש שמקבל על עצמו להשתפר במצווה שכבר מקיים אבל לא מקיים אותה בשלימות.

כיפור שהיה גמר כפרה. ואיתא בתנא דבי אליהו, ישראל היו נוהגים כל אותם הימים צום ותענית ויום אחרון שבכולם דהיינו בעשרה בתשרי גזרו תענית ולנו בתענית, ולפיכך נקבע אותו יום דהיינו יום הכפורים לכפרה לעולם. ולפי שהיו ימים אלו ימי רצון מאז, לכן בכל שנה ושנה מתעורר עוד הרחמים למעלה והם ימי רצון.

לדוד ה' אורי וישעי

רבינו האר"י הקדוש כותב נוהגים לאמר את מזמור פרק כ"ז בתהילים, לדוד ה' אורי וישעי בכל יום פעמיים אחד בבוקר ואחד בערב מראש חודש אלול ועד יום הושענא רבה, וכל מי שיאמר את המזמור הזה פעמיים ביום מר"ח אלול ועד הושענא רבה מובטח לו שייצא זכאי בדין של ראש השנה.

ודרשו חז"ל אורי בראש השנה וישעי ביום הכיפורים, כי יצפנני בסוכו זה חג הסוכות.

ובא דוד המלך ואומר אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח, זאת זה

הוא מצליח ואם לא מתכונן לא מצליח, כך גם ברוחניות אם אדם מתכונן ליום הדין בימי חודש אלול הוא יזכה למחילה ביום הכיפורים.

הזמן להתכונן - הסדר ה'

דוד המלך אומר בתהילים (קמז, כ) "מגיד דבריו ליעקב, חוקיו ומשפטיו לישראל, לא עשה כן לכל גוי", נאמר במדרש, משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו שני שרים, אחד המלך היה אוהבו והשני המלך היה שונאו, ויום אחד באו ואמרו למלך ראינו בלילה את שני השרים הללו נכנסים לאוצרות המלך וגונבים מהם, אמר להם המלך - השר שאני אוהבו לכו ותודיעו לו שהמלך יודע מהגניבה, וכך הוא יתכונן ויכין את עצמו ויתיייעץ עם עורך דין מה לענות ביום שיעמידו אותו למשפט, אבל תגידו לו שהמלך משביע אותו שלא יגלה לשר השני שהמלך יודע את הדבר, וכשעברו כמה ימים בא השר שהמלך היה שונאו ואמר לשר השני - בוא ונלך היום בלילה שוב לאוצרות המלך וניטול משם כסף

ראש השנה - יום המשפט

בראש השנה נגזר על האדם כל מה שעתידי להיות אתו בשנה הבאה, מי יחיה ומי ימות, מי יהיה בריא ומי יהיה חולה, מי יהיה לו פרנסה ומי לא יהיה לו פרנסה הכל נגזר בראש השנה, ואפילו הדבר הקטן ביותר שקורה לאדם במשך השנה הוא כבר נגזר עליו בראש השנה שעבר, שהכל נקבע בראש השנה.

והטבע בעולם הוא שאדם שיש לו משפט אפילו על ממון, הוא מתכונן זמן ארוך ומתייעץ מה עליו לעשות כדי לזכות בדין, וקל וחומר אם יש לאדם משפט על החיים שלו שהוא מתכונן ומכין את עצמו להיות מוכן למשפט, ואם אצל שופט בשר ודם ובענייני העולם הזה כך, הרי שעל אחת כמה וכמה כשאדם עומד למשפט לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה על כל עתידו הגשמי והרוחני שאדם צריך להתכונן.

וכמו שבענייני העולם הזה אם אדם מתכונן ומכין את עצמו כמו שצריך

האדם.

כשהמלך קרוב - הייבים לנצל את הזמן

ולצד השני צריך לדעת שהימים האלו שהקב"ה קרוב אלינו כמו שכתוב בישעיה (נה, ו) "דרשו ה' בהימצאו קראוהו בהיותו קרוב", לצד היותם ימים המסוגלים לתשובה יש בהם גם תביעה על האדם שלא מנצל אותם ומבטל את הזמן המיוחד בשטויות והבלים, שהרי מלך העולם קרוב אליו ואיך לא ינצל כל רגע ורגע שלא ילך לאיבוד, ואדרבה עונשו של מי שלא חוזר בתשובה בחודש אלול חמור יותר ממי שלא חוזר בתשובה בכל השנה, כמו שרבנו יונה בשערי תשובה (שער ראשון) הביא בשם מדרש קהלת (קהלת רבה ז, לב) - "משל לכת של לסטים שחבשן המלך בבית האסורים, וחתרו מחתרת פרצו ויעברו ונשאר אחד מהם, בא שר בית הסוהר וראה מחתרת חתורה והאיש ההוא עודנו עצור, ויך אותו במטהו אמר לו - קשה יום הלא המחתרת חתורה לפניך ואיך לא מהרת המלט

וזהב כמו בכל פעם, אמר לו השר השני - איני יכול לבוא. ואותו השר הלך לבד, ושומרי המלך היו עוקבים אחריו ורואים שהוא נכנס לאוצרות המלך וממשיך לגנוב. למחרת בבוקר העמיד המלך למשפט את שני השרים, השר הראשון שהיה המלך אוהבו היה מוכן וידע מה לטעון ומה לענות על כל טענה וכך יצא זכאי בדין, אבל השר השני שלא העלה בדעתו שיעמידו אותו למשפט לא היה מוכן ולא ידע מה לטעון במשפטו ויצא חייב בדין.

אנחנו אומרים בכל יום בתפילה - "מלך אוהב צדקה ומשפט", וצריך להבין שלכאורה זה סתירה האיך אנו אומרים מלך אוהב צדקה ומשפט הרי משפט זה דין, ואילו צדקה הוא ההיפך מן הדין אלא, וצריך להחליט מה ה' אוהב האם צדקה או משפט?

אלא שהקב"ה עושה עימנו צדקה בתוך הדין, והצדקה והחסד שהקב"ה עשה עימנו בדין הוא שגילה לנו מתי עתיד להיות יום הדין, וכך אנחנו יכולים להתכונן ליום הדין בחודש אלול, ואין זה סתירה למשפט כי גם הדין מסכים לעשות חסד שכזה עם

מרחמין עליו מן השמים. חודש אלול מכונה חודש הרחמים והסליחות, כי בחודש אלול צריך להרבות ברחמים על הבריות להראות שיש לנו את מידת הרחמים, וכל יהודי עליו להראות שאם יש יהודי בצער איכפת לו מכך והוא מנסה לעזור לו ככל יכולתו, כי הקב"ה מסתכל על האדם בחודש אלול איך הוא מתנהג ולפי זה דן אותו בראש השנה.

מסימני ישראל - הרהמנות

כותב הרמב"ם (הלכות איסורי ביאה יט, יז), "כל מי שיש בו עזות פנים או אכזריות, ושונא את הבריות ואינו גומל להם חסד, חוששין לו ביותר שמא גבעוני הוא. שסימני ישראל האומה הקדושה, ביישנין רחמנים וגומלי חסדים".

כי יהודי הוא בן של מלך, וידוע שמלך יש לו רחמנות ובן של מלך צריכה להיות לו רחמנות, כמו שהבן איש חי מספר מעשה במלך רוסיה שהיה לו בן יחיד, וכשראה המלך

על נפשך. ולא ימצא איחור התשובה זולתי בעמי הארץ, אשר הם ישנים שוכבים ולא ישיבו אל לבבם, ולא דעת ולא תבונה להם למהר להימלט על נפשם".

כך הקב"ה אומר לאדם - דע לך שבחודש אלול הדלת פתוחה וכל שערי השמים פתוחים כדי לחזור בתשובה, ואם אתה לא חוזר בתשובה הרי שמגיע לך עונש גדול.

איך מתכוננים ליום הדין?

ומכיוון שחודש אלול הוא זמן של הכנה לקראת יום הדין בראש השנה, על כל יהודי להתכונן ליום הדין בכל כוחו וההתכוננות היא על ידי ריבוי בלימוד התורה קיום המצוות נתינת צדקה ועשיית מעשים טובים.

נאמר בפסוק "למען ישוב ה' מחרון אפו, ונתן לך רחמים ורחמך והרבך, כאשר נשבע לאבותיך" (ג, יח), ואומרת הגמרא במסכת שבת (קנא ב) תניא ר' גמליאל ברבי אומר 'ונתן לך רחמים ורחמך והרבך', כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים וכל שאינו מרחם על הבריות אין

הוא מזויף, ובאמת לאחר בדיקות דקדקניות התגלה שכדבריו כן הוא. לאחר זמן רצה בן המלך לקנות סוס אביר, אבל קודם הקניה הביא את אותו חכם שייעץ לו האם לקנות סוס זה אם לאו, הביט אותו חכם בסוס ואמר לבן המלך - סוס זה רוצח הוא, ומי שיעלה על גבו הסוס יעיף אותו מעליו וירמוס אותו עד שימות, מה עשה בן המלך ציווה על אחד מעבדיו לעלות על גב הסוס וכך היה שהסוס הרג אותו מיד, וכן על זה הדרך בכל דבר שעמד בן המלך לעשות לא עשהו אלא לאחר שהתייעץ על כך עם אותו חכם.

לאחר שעבר הזמן שקבע לו אביו המלך להיות באותה ארץ, הלך בן המלך להיפרד מאותו אסיר יהודי, וביקש ממנו שלפרידה יאמר לו דבר חכמה אחד אותו ייקח עימו להמשך חייו, אמר לו החכם - אני אומר לך כעת סוד גדול, דע לך שבאמת אין אתה בן המלך האמיתי אלא אתה בן מאומץ.

כשחזר לביתו בא לפני אביו המלך, ושאלו אביו המלך - איזו חכמה למדת ממסעך הארוך למדינה

שהוא כבר זקן קרא לבן שלו ואמר לו - לך תסתובב בעולם ותלמד כל מיני חכמות כדי שכשיגיע הזמן ואתה תהיה מלך תדע איך להתנהג. ואותו בן הלך לארץ אחרת והחל להתעניין בכל מיני ענייני מסחר על מנת שיוכל ללמוד את תהלוכות ומנהגי העולם כמו שציווה אותו אביו, והנה באחד הימים הציעו לו לקנות יהלום מיוחד במינו הן במראהו והן בצבעו וכדו', וכשעמד לקנותו במחיר עצום התיישב בנפשו לילך ולחפש אדם המבין ביהלומים על מנת שייעץ לו האם לקנות את היהלום המיוחד הזה אם לאו, וכשחיפש מומחה כזה אמרו לו - אם מחפש אתה מומחה גדול בכל העניינים דע לך שיש בבית הכלא אסיר אחד יהודי חכם בכל חכמה, והנה בדרך כלל לא כל אדם יכול להיפגש עם אסיר האסור בבית הסוהר כרצונו, אולם אתה הרי בנו של מלך הארץ הסמוכה בוודאי ייעתרו שלטונות הכלא לתת לך להיפגש עמו.

וכך עשה והצליח להיפגש עם אותו יהודי חכם, והראה לו את היהלום ומיד אמר לו - היהלום הזה

העולם הקב"ה אחד הסימנים לכך שהם בניו של מלך הוא הרחמנות שטבועה בהם, וזו עצה להינצל מן הדין כמו שאמרנו שכל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים וכל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמים עליו מן השמים.

מידת החסד ומידת האמת

עוד עצה להינצל מן הדין כותב רבינו הבן איש חי, שבחודש אלול יתחזק האדם ביותר בשני דברים, במידת האמת ובמידת החסד, כמו שכתוב בפסוק "תתן אמת ליעקב חסד לאברהם" (מיכה ז, כ), יעקב אבינו היה סמל של מידת האמת ואברהם אבינו היה סמל של מידת החסד, ואלול ר"ת אמת ליעקב וחסד לאברהם.

בחודש אלול הקב"ה הוא כמו הדוד

דרשו רבותינו ז"ל (ספר אבודרהם סדר תפלת ראש השנה) שהמילה

האחרת? אמר לו - גיליתי שאין אני בנך האמיתי אלא מאומץ, ונזדעזע המלך מאוד ואמר לו - וכיצד התגלה לך סוד כמוס זה הידוע רק לי ולעוד מס' אנשים בודדים? וסיפר לו הנסיך את כל המעשה באסיר החכם היהודי.

שלח המלך לארץ השכנה בקשה שישלחו לו את אותו אסיר, וכשהגיע לפניו שאלו - כיצד נודע לך סוד זה שהנסיך אינו בני האמיתי אלא מאומץ? ענה לו החכם - דע לך שהקב"ה טבע בבריאה שמלך יש לו טבע רחמני, משום שהוא שופט את נתיניו ובידו להחליט על חייהם לשבת או לחסד, ונסיך זה בכל הזמן שהתייעץ איתי ושאל לדעתי מעולם לא שאל אותי על מצבי שלי, ואולי יוכל לסייע בידי לצאת ממאסרי, ואולי יוכל לפדות אותי בכסף חלף העצות שייעצתי לו, אולם כלום מכל זה לא קרה אלא תמיד חשב רק על עצמו ולא חשב כיצד ניתן לסייע לי, ומכך הסקתי שבוודאי אינו מזרע המלוכה האמיתי אלא הוא מאומץ, והודה המלך לדבריו שבאמת הוא מאומץ ולא בנו האמיתי.

וכך עם ישראל שהם בניו של מלך

שישמעאל עובד עבודה זרה היא חששה שמא יצחק בנה הצדיק ילמד ממעשיו הרעים, וביקשה מאברהם - **"גרש האמה הזאת ואת בנה, כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק"**, ואברהם אבינו היה קשה לו מאוד כי גם ישמעאל היה בנו, עד שהקב"ה אמר לאברהם - **"אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך, כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה"**, וגירש אברהם את הגר ואת ישמעאל.

והתורה מספרת - **"וישכם אברהם בבקר וייקח לחם וחמת מים, וייתן אל הגר שם על שכמה ואת הילד וישלחה, ותלך ותתע במדבר באר שבע: ויכלו המים מן החמת, ותשלך את הילד תחת אחד השיחים: ותלך ותשב לה מנגד הרחק כמטחווי קשת, כי אמרה אל אראה במות הילד, ותשב מנגד ותישא את קלה ותבך: וישמע אלקים את קול הנער, ויקרא מלאך אלקים אל הגר מן השמים ויאמר לה - מה לך הגר אל תיראי, כי שמע אלקים אל קול הנער באשר הוא שם: קומי שאי את הנער והחזיקי את ידך בו, כי לגוי גדול אשימנו: ויפקח אלקים את עיניה ותרא באר מים,**

אלול ראשי התיבות שלה הם - **"אני לדודי ודודי לי"** - וביאור הדבר הוא שהרי כידוע היחס בן עבד לאדונו הוא יחס של יראה, שהעבד יש לו יראה ופחד מהאדון שלו, והיחס של בן לאביו הוא יחס גם של אהבה וגם של יראה שהבן אוהב את אביו וגם ירא ממנו, אבל יש יחס שכולו אהבה והוא היחס שבין דוד לאחיינו שכולו רק אהבה ונתינה, כך יהודי במשך השנה יש זמנים שהיחסים שלו עם הקב"ה הם יחסים של עבד לאדונו ויש זמנים שהם יחסים של בן לאביו, כמו שאנו אומרים בתפילת הימים הנוראים - **"אם כבנים אם כעבדים"**, אבל יש זמן שהוא בבחינת דוד שכולו רק אהבה וזה בחודש אלול - **"אני לדודי ודודי לי"**.

האדם נידון על פי מעשיו בחודש אלול

רבי שמעון בר יוחאי כותב בזוהר הקדוש שהקב"ה דן את האדם בראש השנה, לפי מצבו הרוחני איך שהוא בחודש אלול. נאמר בתורה **(בראשית כא)** שכששרה אמנו ראתה

והאבא מצפה ומחכה מתי כבר יחזור הבן שלי, ואישה שבעלה נסע לארץ רחוקה כדי לעשות מסחר והאישה מצפה מתי כבר יגיע הרגע שבעלי יחזור, אומר התנא דבי אליהו שיותר מזה הקב"ה מצפה ומחכה מתי כבר היהודי יחזור בתשובה ויתקרב לבורא עולם.

וכותב רבי חיים פלאג'י זצוק"ל - כשאני קורא את דברי אליהו הנביא זכור לטוב האלו, עיני עיני יורדה מים. מלך מלכי המלכים הקב"ה מצפה ומחכה מתי כבר נחזור בתשובה, והכל רק כדי להטיב לנו ולהשפיע עלינו כל הטובות שבעולם, ואנחנו - אין איש שם על לב.

למה הקב"ה היה צריך להישבע?

נאמר בפסוק ביחזקאל (יח, כג) "החפץ אחפוץ מות רשע נאם ה' אלוקים, הלוא בשובו מדרכיו וחיה", וידוע שכל מקום שכתוב את הלשון 'חי אני' זו לשון של שבועה, שהקב"ה נשבע שהוא לא חפץ במות הרשעים אלא חפץ שיחזור בתשובה, וצריך

ותלך ותמלא את החמת מים ותשק את הנער", ומפרש רש"י על המקום (שם) "באשר הוא שם. לפי מעשים שהוא עושה עכשיו הוא נדון, ולא לפי מה שהוא עתיד לעשות, לפי שהיו מלאכי השרת מקטרגים ואומרים, ריבוננו של עולם, מי שעתיד זרעו להמית בניך בצמא אתה מעלה לו באר? והוא משיבם, עכשיו מה הוא, צדיק או רשע, אמרו לו צדיק, אמר להם, לפי מעשיו של עכשיו אני דנו, וזהו באשר הוא שם.

מכאן רואים את החשיבות הגדולה להתחזק בחודש אלול ביתר שאת וביתר עז בלימוד התורה וקיום מצוותיה, משום שעל פי מעשינו בחודש אלול אנו נידונים בראש השנה.

הקב"ה מחכה לכל יהודי

בספר תנא דבי אליהו (רבא פרק לא) כתוב שהקב"ה יושב ומצפה שישראל יעשו תשובה יותר ממה שמצפה האב שבנו יחזור אליו, ויותר ממה שאישה מצפה שבעלה יחזור אליה, אבא שבנו יחידו נסע לארץ רחוקה

על האדם לעורר את עצמו

וכל אדם צריך לעורר את עצמו לתשובה בחודש אלול, כי אם האדם לא יעורר את עצמו ויפתח את לבו לקב"ה הרי שהוא יישאר רדום, ולפעמים אדם חי כאן בעולם הזה שבעים שנה והנשמה שלו רדומה. ואם האדם לא יעורר את עצמו ויכניס בתוך ליבו התעוררות לתשובה, הרי שגם כשיגיעו ראש השנה ויום הכיפורים היצר הרע ידאג שהנשמה שלו תישאר רדומה.

שלמה המלך אומר בשיר השירים (ה), **"אני ישנה וליבי ער"**, ובסליחות אנו אומרים **"בן אדם מה לך נרדם"** תעורר את הנשמה שלך שלא תירדם כי היצר הרע עושה הכל כדי שהנשמה תירדם, ורק אחרי שעובר חודש אלול פתאום האדם מתעורר ואומר לעצמו - איך העברתי את חודש אלול על שטויות והבלים ולא על הדבר האמיתי, איך החלפתי עולם נצחי בעולם זמני.

להבין מפני מה היה הקב"ה צריך להישבע על כך בשבועה? וכי לא היה מספיק שיאמר לנו את הדבר וזהו, וכי לא היינו מאמינים? אלא מכיוון שכל העניין של חזרה בתשובה שהקב"ה מקבל בתשובה אפילו את הרשעים שחטאו נגדו שוב ושוב הוא דבר הנוגד את השכל וההיגיון, כי גם כשאדם מתחרט על מעשיו השכל אומר שעדיין יהיה צריך לשלם ולתת את הדין עליהם, שהרי כשאדם עומד לפני שופט בשר ודם ואומר - אני מצטער אני טעיתי, השופט יכול לוותר לו בפעם הראשונה ואולי גם בפעם השנייה ירחם עליו ויוותר לו, אבל בפעם השלישית השופט כבר לא יוותר, וגם אם יגיד טעיתי השופט לא ישמע אותו, אבל הקב"ה אומר - כשיהודי חוזר בתשובה אני מוחל לו אפילו שחטא כנגדי כמה וכמה פעמים וזה כבר דבר שהוא נגד השכל, וכדי שנאמין לכך הקב"ה נשבע שהוא אמת, כדי לומר לנו - דע לך יהודי, אם תחזור בתשובה תמיד הקב"ה יקבל אותך וימחל לך על כל העוונות.

מי בראש? (ענה לו הקב"ה) בן ישי בראש, (השיב לו ירבעם בן נבט) אי הכי לא בעינא (אם כך אינני רוצה). ירבעם בן נבט היה מלך ישראל וגרם לעם ישראל שיעבדו עבודה זרה, כמו שנאמר במסכת אבות (ה, יח) 'ירבעם חטא והחטיא את הרבים', והקב"ה התגלה אליו ואמר לו - ירבעם חזור בך ואני ואתה ודוד המלך נטייל בגן עדן, שאל ירבעם את הקב"ה ריבוננו של עולם מי בראש? מי ילך בראש השיירה? אמר לו הקב"ה - דוד המלך ילך בראש, ומשום הגאווה שהייתה בו אמר ירבעם לקב"ה - אם כך איני רוצה.

אלו דברי הגמרא על פי פשוטם, אולם אומר הבן איש חי שדברי הגמרא אינם כפשוטם אלא הדין ודברים בין ירבעם בן נבט לקב"ה היה - שהקב"ה אמר לירבעם תחזור בתשובה ואני אקבל את תשובתך, אמר לו ירבעם לקב"ה מי בראש? כלומר מי צריך להתחיל את התשובה, אני? או שהקב"ה יכניס בי רצון ויעורר את ליבי לחזור בתשובה?, אמר לו הקב"ה 'בן ישי בראש', תלמד מדוד המלך שהוא התחיל את החזרה

הסדר הנכון הוא שקודם האדם מעורר את עצמו

נאמר בשיר השירים (ו ג) "אני לדודי ודודי לי", והסדר הוא שקודם אני לדודי ורק אחר כך דודי לי, ואומר רבי שמעון בר יוחאי שהפסוק הזה בא ללמדנו שרק אם יש איתערותא דלתתא יש איתערותא דלעילא, כלומר רק אם יש התעוררות מלמטה מצד האדם בעצמו, הרי שאז תהיה גם התעוררות למעלה בעולמות העליונים.

לפעמים יהודי רוצה לחזור בתשובה אבל הוא מרגיש שהלב שלו אטום, והוא שקוע בכל תאוות העולם הזה, והוא מחכה שהקב"ה יכניס לו ללב התעוררות של תשובה, אבל עליו לדעת שכל זמן שהוא לא יתחיל לעורר את עצמו לתשובה הוא יישאר רחוק מהקב"ה.

הגמרא במסכת סנהדרין (קב א), מספרת וז"ל הגמרא: "אמר ר' אבא אחר שתפשו הקב"ה לירבעם בבגדו, ואמר לו חזור בך ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן, אמר לו (ירבעם)

בתשובה מצדו ועורר את עצמו לחזור בתשובה, ורק אחר כך עזרתי לו לחזור בתשובה, אמר ירבעם אם כך אני לא רוצה לחזור בתשובה, כי קשה לי מאוד להתחיל את התשובה. ולמדנו מכך שהסדר הנכון בחזרה בתשובה הוא שקודם האדם צריך לעורר את עצמו בראשונה, ורק אח"כ הקב"ה יעזור לו, ולכן על האדם מוטל לפסוע את הצעד הראשון ולעורר עצמו לתשובה ומיד אחר כך הקב"ה יסייע בידו כמו שאמר הקב"ה פיתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפיתחו של אולם.

מה קורה כשאדם מעורר את עצמו

ואם האדם מעורר את עצמו אפילו רגע אחד, מיד הקב"ה מכניס בו כוחות גדולים ומעורר את ליבו לרצות ולהתקרב לקב"ה, וכמו שהגמרא במסכת עבודה זרה (יז א) מספרת על אלעזר בן דורדיא שהיה השטוף בזימה הכי גדול בעולם, ויום אחד בא להיכשל בעבירה עם גויה ואותה גויה אמרה לו שהוא לא יוכל לשוב

בתשובה לעולם, ואותם מילים של הגויה זעזעו את ליבו של אלעזר בן דורדיא, ומספרת הגמרא: "הלך וישב בין שני הרים וגבעות, אמר - הרים וגבעות בקשו עלי רחמים, אמרו לו - עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר (ישעיה נד י) כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה. אמר - שמים וארץ בקשו עלי רחמים, אמרו לו - עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר (ישעיה נא ו) כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה. אמר - חמה ולבנה בקשו עלי רחמים, אמרו לו - עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר (ישעיה כד כג) וחפרה הלבנה ובושה החמה. אמר - כוכבים ומזלות בקשו עלי רחמים, אמרו לו - עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר (ישעיה לד ד) ונמקו כל צבא השמים. אמר - אין הדבר תלוי אלא בי הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכייה עד שיצתה נשמתו. יצתה בת קול ואמרה - ר"א בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא... בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים ויש קונה עולמו בשעה אחת", רואים שאם יהודי מכניס בליבו

אלול. החרדה הלזו נשאה פריה, להתקרב לעבודתו יתברך, איש לפי ערכו". וכן מסופר על מו"ר זקננו הבבא סאלי שבשעה שהיו מכריזים בבית הכנסת על חודש אלול היה מתעלף, וכן בנו הגה"ק רבי מאיר אבוחצירא שהיו לו תשמישי קדושה מיוחדים לראש השנה כגון שופר וטלית גדול וכדו', ובחודש אלול היה מנהגו להוציאם בכל יום ולמשמש בהם, והיה בוכה מדי זוכרו את יום הדין הממשמש ובא.

הרב חיים מבריסק ממשיך זאת לאדם שקנה הרבה סחורה ורצה להעביר בגבול את הסחורה מבלי לשלם מס, וחקר ודרש עד שאמרו לו שיש עגלון אחד שהוא מומחה גדול להעביר את הסחורה בגבול בלי לשלם מס, שאותו עגלון מכיר כל מיני דרכים עקלקלות ששם ניתן לעבור את הגבול בלי ליפול בידי השומרים. ואותו סוחר העמיס את כל העגלה בסחורה ויצאו לדרך, והסוחר מתחילת הדרך פחד וחשש מאוד כי מי יודע מה יהיה, ואולי יתפסו אותנו בגבול ויגלו ויחרימו את כל הסחורה ואותי ישליכו לבית

התעוררות לתשובה ואפילו של רגע אחד, הקב"ה מכניס בו כוחות גדולים להתקרב אליו.

האם הימים הנוראים מפהירים אותנו?

נאמר בנביא - "אריה שאג מי לא יירא" (עמוס ג, ח), - ודרשו רבותינו ז"ל (חומת אנך עמוס פרק ג) שהמילה 'אריה' ראשי התיבות שלה הם - אלול ראש השנה יום הכיפורים הושענא רבה, שכשאריה שואג כולם מפחדים, אבל אם אדם ילך לגן חיות ויראה אריה שנמצא בתוך כלוב של ברזל, גם כשהאריה ישאג זה כלל לא מפחיד אותו, והנמשל הוא - שכל יהודי צריך לבדוק עם עצמו שאם הוא לא מפחד מיום הדין הרי שזה סימן שיש מחיצה בינו לבין בורא עולם ולכן איננו מפחד.

ושמענו על הדורות הקודמים כיצד בהתקרב חודש אלול הייתה רעדה אוחזת בהם, כמו שכתב הגאון ר' ישראל סלנטר (אור ישראל מכתב יד): "מלפנים כאשר ידעתי, כל איש אחזו פלצות, מקול הקורא קדוש

היצר הרע מפחד מחודש אלול יותר מאיתנו

החפץ חיים כותב שהיצר הרע מתאמץ במיוחד בחודש אלול יותר מבכל השנה כולה, והיצר הרע אומר לאדם - תלמד תורה ותעשה מצוות כל השנה אבל בבקשה רק לא בחודש אלול, כי היצר הרע יודע שחודש אלול הוא חודש הרחמים והסליחות, והוא קובע לאדם לכל השנה כולה, וכל מצוה בחודש אלול יש לה כח יותר גדול מבכל השנה כולה, לכן בחודש אלול הוא מתאמץ במיוחד למנוע מן האדם לעשות מצוות ומעשים טובים.

ואומר רבינו החפץ חיים - משל למה הדבר דומה, לאדם אחד שהיה הולך סמוך לשפת הנהר ופתאום ראה נער שעומד לטבוע, מיד קפץ למים וסיכן את עצמו להציל את אותו הנער, ולאחר שהצילו התברר שאותו נער הוא בנו של המלך, וכששמע המלך שאותו אדם הציל את חייו של בנו, קרא לו ואמר - ברצוני להודות לך ולהכיר לך טובה לכן שכרך על כך

האסורים, וכל הדרך היה הסוחר בפחד ובחשש גדול, אבל העגלון לא חשש כלל כי הוא הרי רגיל בכל יום להעביר סחורה בדרך הזאת, אבל לאחר שלושה ימים כשהתקרבו סמוך מאוד לגבול, גם העגלון התחיל קצת לפחד כי מי יודע אולי הפעם לא נצליח לעבור את הגבול ואולי יתפסו אותנו, אבל יש אחד שלא פחד כלל גם שהיו קרובים מאוד לגבול והוא הסוס, והסוס לא מפחד כי לסוס אין שכל להבין על מה צריך לדאוג ולחשוש.

אומר הרב חיים מבריסק, הנמשל הוא שהצדיקים מראש חודש אלול כבר נכנס בהם הפחד של יום הדין, כיוון שיודעים שבראש השנה נגזר על האדם כל מה שיהיה אתו כל השנה הבאה ומי יודע מה ייגזר על האדם ביום הדין, אבל הבינונים נכנס בהם הפחד רק כשמתקרבים סמוך ממש לראש השנה שאומר - מי יודע איך נעבור את השנה הקרובה, אבל מי שהוא בבחינת סוס גם כשעוברים את הגבול ומגיעים לימים הנוראים עצמם הוא לא מפחד, והוא לא מפחד כי אין לו דעת כלל.

שעוד כמה דקות נגמרים שלשת השעות שהוקצבו לו, מיד רץ לחדר האוצרות ועד שנכנס צלצל הפעמון ובאו והוציאו אותו, ואמרו לו - נגמר לך הזמן, ואותו אדם בקושי הספיק לקחת כמה מטבעות זהב, וכשיצא אמר לעצמו - שוטה שכמוך, במקום לבזבז את הזמן שלך על אוכל היית ממלא שקים של כסף וזהב והיית נעשה עשיר גדול, אבל אתה על ידי שהסחת דעתך מן המטרה האמיתית לשמה הגעת לחצר המלך הפסדת את הכל.

והנמשל: אומר החפץ חיים, הקב"ה נתן לאדם מתנה גדולה והיא חודש אלול, והמתנה היא שכל מצוה בחודש אלול מעלתה גדולה מאוד יותר מאשר יעשה אותה ביום אחר בשנה, אבל מכיוון שיצר הרע יודע את המעלה הגדולה של חודש אלול, ושכל הברכה של האדם בכל השנה תלויה בחודש אלול, לכן היצר הרע מנסה לנגן לאדם כל מיני מנגינות אחרות ולהסיח את דעתו, והעיקר שלא ייכנס לחדר האוצרות, העיקר שלא יתקרב לקב"ה בחודש אלול.

שהצלת את בני יהיה שתוכל להיכנס לתוך חדר האוצרות שלי ולקחת משם ככל יכולתך במשך שלש שעות, וקבע לו המלך זמן שיבוא בעוד חודש.

לאחר כמה ימים הצטער המלך מאוד ואמר ליועציו - הרי יש שם אוצרות יקרים מאוד שלא יסולאו בפז ובשלש שעות הוא יוכל לקחת אוצרות עצומים, אבל מה נעשה הרי מלך לא יכול לחזור בו ולהתחרט כי אין זה מכבודו של מלך שהוא יתחרט, ולא ידע המלך מה לעשות. ובא אחד מן היועצים ואמר למלך - אדוני המלך אל תצטער חשבתי על רעיון כיצד תוכל לקיים את הבטחתך ויחד עם זה לא ייגרם לאוצר המלך נזק גדול. וכך כשהגיע אותו זמן שהמלך קבע לאותו אדם להיכנס לחדר האוצרות, אותו יועץ הכין בחצר של המלך תזמורת מיוחדת ואוכל מיוחד ויין טוב, וכשהגיע אותו אדם מיד הגישו לו לאכול ונתנו לו יין לשתות ואמרו לו - אל תדאג יש לך הרבה זמן להיכנס לחדר האוצרות עוד היום גדול, וכך אותו אדם ישב ואכל ושתה יין ושמח עד שפתאום ראה בשעון

לא ראיתי אותך כבר כמה שנים, ואני מבקש ממך שתבוא אלי שאראה אותך ואת אשתך ואת בניך הנעימים, שלח לו הבן מכתב בחזרה - קשה עלי עד מאוד לבוא איך אשאיר את עסקי בלי השגחה לכן איני יכול לבוא, כשראה כך האבא אמר - אם הבן לא יכול לבוא אלי אני אסע אליו. הכין האבא מתנות לבנו ולנכדיו ועלה לספינה, וכל הדרך חושב מתי כבר יראה את בנו יחידו אחרי כל כך הרבה שנים שלא ראהו, וכשהאונייה התקרבה חשב האבא שלבטח בנו מחכה לו על הרציף, אבל כשהאונייה הגיעה לנמל חיפש האבא את בנו ולא מצא אותו, אמר האבא - כנראה שבני לא הצליח לבוא, חשב האבא אולי הבן יחכה לי בפתח ביתו אבל כשהגיע לא מצאו, אמר האבא - אם כבר הגעתי עד כאן אני אעלה לבני, עולה האבא במדרגות ודופק בדלת ואין קול ואין עונה, עד שפתאום האבא שומע קול ששואל מי זה? עונה לו - אני אביך שמתגעגע אליך עד מאוד, אומר הבן לאביו מעבר לדלת - אבא תראה, לא נעים לי אבל אני כבר הלכתי לישון, אולי תבוא מחר בבוקר, כשרואה

ריבונו של עולם מבקש - פתחי לי!!!

נאמר בשיר השירים (ה, ב-ג) "אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק, פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי, שראשי נמלא טל קווצותיי רסיסי לילה: פשטתי את כותנתי איככה אלבשנה, רחצתי את רגלי איככה אטנפם."

והנה אם נשים לב הקב"ה פונה לכל יהודי באופן אישי, שהרי לא נאמר 'פתחו לי' אלא 'פתחי לי', הקב"ה פונה בבקשה אישית לכל יהודי פתח לי בבקשה את הדלת, פתח את הלב שלך לבורא עולם.

וממשיל זאת המגיד מדובנא לאבא שהיה לו בן יחיד, וכשגדל הבן אמר לאביו - אני רוצה לנסות את מזלי בחוץ לארץ, הרי כאן אין לי פרנסה אולי אם אסע לחו"ל אמצא שם פרנסה, קם הבן ונסע והצליח בעסקיו והכיר שם אישה והתחתן עמה ונולדו לו ילדים, והכל באותה ארץ המרוחקת ממקום מושבו של אביו המתגעגע, והאבא אחרי כמה שנים שולח מכתב לבנו - בני יקירי

לו - כשאני באתי עד אליך לא פתחת לי את הדלת איך תרצה עכשיו שאני אקבל את התפילה שלך, וכך אומר שלמה המלך - 'קמתי אני לפתוח לדודי ודודי חמק עבר, נפשי יצאה בדברו ביקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני'.

האב כך לא מחכה כלל אלא עולה מיד לספינה וחוזר בחזרה לארצו. והנמשל הוא, שבחודש אלול הקב"ה דופק על ליבו של כל יהודי - תתעורר בתשובה תחזור בתשובה, ואם האדם לא מתעורר בחודש אלול הקב"ה הולך, ואח"כ בשעה שבאים על האדם צרות ובעיות הקב"ה אומר

שאלמלא מוראה, איש את רעהו חיים בלעו".

והיסוד של התורה הוא שיהיה סדר בעולם, ושיש משפט בעולם הזה ויש משפט בעולם הבא, ויש דין ויש דיין, ועל כל דבר עתיד אדם לתת את הדין, שזו המהות של העולם שיש סדר ויש משפט בעולם ולא כל אחד יעשה מה שרוצה, ולכן התורה נתנה חשיבות גדולה מאוד לדינים ולמשפטים.

במדרש ילקוט שמעוני [תהילים תשכ"ז] מובא המעשה הבא: אלכסנדר מוקדון בא לבקר את מלך מדינת "קציא" שמעבר להרי החושך. מסופר שם, שמלך קציא יצא לקראתו עם מתנות רבות של זהב וכסף, אבל אלכסנדר מוקדון סרב, ואמר שיש לו מספיק כסף וזהב בארצו, "לא באתי כאן אלא כדי לראות איך אתם דנים דיני ממונות, ללמוד מדרכי המשפט שלכם", ומלך קציא הסכים. לא עבר זמן רב, והגיעו שני אנשים לפני המלך. הראשון אמר: אדוני המלך יש לי בעיה, קנייתי שדה, חרשתי אותה ומצאתי אוצר יקר מאוד, והאוצר לא שייך לי, כי קנייתי שדה ולא אוצר, ברצוני אפוא

פרשת שופטים

יסוד קיום העולם - הדין והמשפט

"בעזרת השם בשבת קודש הקרובה אנחנו ניקרא בתורה בפרשת שופטים ושם אומרת לנו התורה.

שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוקיך נותן לך לשבטיך, ושפטו את העם משפט צדק" (טז, יח). נאמר בתורה שיש מצוה למנות בכל עיר ועיר שופטים ושוטרים, כי המשפט הוא קיום העולם שאלמלא המשפט היו הבריות גוזלין וחומסים והורגים זה את זה ולא היה העולם מתקיים ועל ידי המשפט הוא מתקיים כמו שאמרו חז"ל **(אבות א יח)** "רבן שמעון בן גמליאל אומר, על שלשה דברים העולם עומד, על הדין ועל האמת ועל השלום, שנאמר **(זכריה ח)** אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם", ועוד אומרת שם המשנה **(ג, ב)** "רבי חנינא סגן הכהנים אומר, הוי מתפלל בשלומה של מלכות,

חל ראש חודש אלול, והוא כדי לרמוז לנו שעוד מעט כולנו עומדים למשפט לפני בורא עולם.

ואומרת לנו התורה (טז, יח) 'שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך', ולכאורה למה נאמר בלשון יחיד תיתן לך ולא נאמר תיתנו לכם?

אלא אומר השל"ה הקדוש (פרשת שופטים דרך חיים תוכחת מוסר אות לב) שיש בראשו של כל אדם שבעה שערים, שתי עיניים שתי אוזניים שני נחיריים והפה, ובאה התורה לרמוז לנו שבפרט בחודש אלול כל יהודי צריך לשים שופטים ושוטרים בכל שבעת השערים שבראשו, ולשים לב באופן מיוחד מה הוא רואה בעיניו ומה הוא שומע באוזניו ומה הוא מריח בנחיריו ומה הוא מכניס לפיו ומה הוא מוציא מתוך פיו, תבדוק ותשגיח על כל השערים שלך שלא תוציא מהפה מה שלא צריך ולא תכניס לפה מה שלא צריך, ולא תשמע דיבורים אסורים, ולא תסתכל במה שירחיק אותך מבורא עולם ויטמא את נשמתך.

להחזיר את האוצר לבעליו, המוכר. אבל השני טען "לא ולא", כשמכרתי לך את השדה, מכרתיה עם כל מה שבתוכה, האוצר שייך לך. ומה פסק מלך קציא? הוא שאל את אחד מהצדדים, יש לך בן? כן, ולך יש בת? כן, שהבן והבת יתחתנו, והאוצר יהיה שייך להם כמתנת החתונה. ראה מלך קציא את אלכסנדר מוקדון שהוא יושב ותמה. אמר לו, האם לא דנתי נכון? אילו היה מגיע לפניכם מקרה כזה, כיצד הייתם דנים אותו? ענה לו: הייתי הורג את שניהם, ואת הכסף לוקח לאוצר המלכות. שאל אותו מלך קציא: "האם יורד אצלכם גשם? האם השמש זורחת אצלכם?" אמר לו "כן". אמר לו מלך קציא "יש אצלכם בהמות?" אמר לו "כן". אמר לו, לא בזכותכם זורחת השמש ויורד הגשם, אלא בזכות הבהמות, שכתוב "אדם ובהמה תושיע ה'", אדם בזכות בהמה

שבעה שערים שבראש האדם

ואם נשים לב, בכל שנה באותו שבוע שקוראים בתורה את פרשת שופטים

תפילין שבראש וההבדלה נגד שבעת השערים

אחד משמותיו של הקב"ה הוא שם שד"י - ובתפילין של ראש מוטבעת עליהם האות שין, ובקשר של תפילין של ראש יש צורה של האות ד', ובקשר של תפילין של יד יש את צורת האות י', וביחד הוא שם שד"י.

ובספר הקדוש אור הצבי כותב, שבתפילין של ראש מוטבעת עליהם משני הצדדים את האות ש', בצד אחד עם שלוש זרועות ומן הצד השני עם ארבע זרועות, וכתב על כך רשב"י שהצד עם השלוש זרועות הוא כנגד שלושת האבות אברהם יצחק ויעקב, והצד השני עם ארבעת הזרועות הוא כנגד ארבעת האימהות שרה רבקה רחל ולאה, אבל אומר הרב אור הצבי שיש בזה גם עוד רמז גדול, ששלוש ועוד ארבע הם שבע והם כנגד שבעת השערים בראשו של האדם כמו שפירטנו למעלה, ובזכות מצוות תפילין של ראש זוכה האדם לשמירה על שבעת השערים שבראשו.

וכתב רבינו האר"י הקדוש, שלכן בהבדלה במוצ"ש עושים הבדלה על היין ומברכים על הבשמים ומברכים בורא מאורי האש על הנר, כי ההבדלה במוצאי שבת נתקנה כדי שתהיה לאדם שמירה על שבעת השערים שבראשו במשך כל השבוע, ולכן - מברך בפיו את ברכות ההבדלה ובאף מריח את הבשמים ובעיניים מברך בורא מאורי האש, ובאוזניים שומע את הברכות של ההבדלה, וכך זוכה לכל השבוע לשמירה על שבעת השערים שבראשו.

לדון לכף זכות

נאמר בפסוק 'שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך', ויש להבין מפני מה אמר בלשון יחיד 'תיתן לך' ולא בלשון רבים 'תיתנו לכם'?

אלא אומר הבן איש חי, שבאה התורה לרמז לנו שמכיוון שהטבע של האדם מושך אותו תמיד ללמד חובה על אחרים, באה התורה ואומרת שאדם יצליח לדון את חברו לכף זכות רק כשיחשוב כאילו הוא דן את עצמו, ואת עצמו הרי הוא דן תמיד לכף

אותו יהודי ולכן שהיו באים לצדיקים כדי להתברך אז הצדיק היה מזכיר מעשיו הטובים של אותו יהודי ובכח זה שמזכיר את מעשיו הטובים אז הוא מעורר זכות בשמים שבזכותה תבוא הישועה לאותו יהודי.

הכח של הצדיק לפעול ישועות לאדם כי הצדיק תמיד רגיל ללמד זכות על כל יהודי וכולם צדיקים וזכאים לפניו ועל ידי שהצדיק תמיד רגיל ללמד זכות יש לו כח לעורר זכות בשמים על כל יהודי וכך להשפיע עליו ישועה מן השמים.

אומר המדרש אמר רבי יהודה בן רבי שלום מה הפירוש ושפטו את העם משפט צדק? שיהיו מטיין ומלמדין עליהם זכות לפני הקב"ה, מימי אתה למד מגדעון בן יואש שהיה יהודי עם הארץ אבל בזכות שלימד זכות על עם ישראל נעשה נביא. כמ"ש לך בכוחך זה לך בכח שלימדת זכות על בני.

הגמרא במסכת בבא קמא דף נ ע"א מספרת על יהודי אחד שקראו לו נחוניא חופר שיחין שהיה נחוניא חופר בורות בירושלים כדי שהיהודים שעולים לרגל לבית המיקדש יהיה להם מה לשתות ומספרת הגמרא

זכות, ולכן אמרה התורה בלשון יחיד שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך.

האדם בטבעו הוא שופט מידי יום ביומו את כל מי וכל מה שהוא רואה בעיניו, ובעוונות הרבים בדרך כלל הוא שופט את כולם לכף חובה, והתורה מזהירה אותנו להשתדל לשפוט תמיד ואת כולם לצד הטוב, ולחפש את הזכות שבכולם ולמצוא בכל אדם את הצד הטוב שבו.

צדק לשון צדקה

וזה מה שאומר אחר כך ושפטו את העם משפט צדק לשון צדקה ששופט את העם אז ילמד עליו צדקה וחסד ילמד עליו זכות.

כתוב בזוהר הקדוש שעל ידי הדיבורים הטובים שלנו אנחנו מעוררים חסדים גדולים בעולמות העליונים, שבשעה שמזכירים מעשיו הטובים של יהודי מעוררים עליו זכויות בשמים ואז בזכות שמלמדים עליו זכות ומזכירים את מעשיו הטובים כאן בעולם הזה אז מתעורר בשמים רחמים גדולים על

יכשל בו זרעו? לא יכול להיות שדבר שהצדיק טרח עליו יבוא ממנו נזק ונחוניא הוא טרח לחפור הבורות בשביל עם ישראל וייצא לו מיזה נזק שהבת שלו נפלה לבור ותינזק? ומספרת הגמרא אבל בנו של רבי נחוניא חופר שיחין יום אחד הלך בדרך ומת בצמא, ושואל רבי אליעזר פאפאו בפלא יועץ איך זה שהבן שלו מת בצמא הרי הצדיק טרח שיהיה מים לשתות לבני ישראל ודבר שטרח עליו צדיק יכשל בו זרעו? אלא אומר הפלא יועץ- שבאו וסיפרו לרבי חנינא שהבת של חנינא חופר שיחין נפלה לבור הוא לימד עליה זכות והתחיל להזכיר את הזכות של אבא שלה וברגע שהזכיר את הזכויות של אבא שלה מיד נתעורר כח בשמים שיעשו לה נס אבל על בנו של נחוניא שמת בצמא לא היה מי שילמד עליו זכות ולכן מת בצמא רואים שבא על אדם צרה יזכיר את המצוות שעשה כדי לעורר עליו זכות בשמים וכך ינצל ואם לא מזיכירים את המצוות שעשה אז לא מעוררים את הזכות של המצוות שעשה.

שבא אדם ויש לו קושי בפרנסה צריך

יום אחד הבת של נחוניא נפל לאחד הבורות ובאו לתנא הקדוש רבי חנינא בן דוסא וביקשו ממנו שיתפלל עליה שתינצל ויעשה לה נס אמר רבי חנינא בן דוסא דבר שמתעסק בו צדיק יכשל בו זרעו? ודאי שהיא תעלה מן הבור ואחרי זמן קצר פתאום ראו את הבת של נחוניא חופר שיחין מחוץ לבור שאלו אותה מי הוציא אותך מהבור העמוק הזה? אמרה להם זקן אחד נזדמן לי שהיה רוכב על רחלים והוציא אותי מן הבור, זקן של רחלים אומר רש"י זה האיל של יצחק אבינו וזקן רוכב עליו זה אברהם אבינו, ולכאורה למה דוקא אברהם אבינו ולא צדיק אחר? אלא שאברהם אבינו היה עמוד החסד שהיה מכניס אורחים ונותן להם לאכול ונחוניא גם כן הלך בדרכו של אברהם אבינו והיה עושה חסד וחופר בורות כדי שיהיה מה לשתות ליהודים שעולים לרגל לירושלים לבית המיקדש, רצו כולם לרבי חנינא בן דוסא ושאלו אותו איך ידעת שהבת של נחוניא חופר שיחין תינצל האם אתה נביא? אמר להם לא נביא אני ולא בן נביא אני אלא אמרתי דבר שטרח עליו אותו צדיק

המלך אומר שיבטך ומשענתך הייסורים שהבאת עלי הם ניחמו אותי שזה סימן שהקב"ה לא שכח אותי, אבל אם באים על האדם ייסורים והאדם לא מתעורר לחזור בתשובה אז זה קשה ביותר להקב"ה, משל למה הדבר דומה לאדם שהלך לבית חולים וראה איזה ילד חולה שוכב במיטה וסביב המיטה בני המשפחה בוכים וגם הרופאים בוכים והתפלא אותו אדם מה קרה שהרופא בוכה הטבע בעולם שהרופא מרוב שמתרגל לראות כל הזמן חולים כבר אינו מתרגש ואינו בוכה ולמה כאן הרופא בוכה ואז ניגש אותו אדם לרופא ושאל אותו אדוני הרופא אתה נימצא כל יום בבית חולים ורואה חולים קשים ואתה לא בוכה ולמה היום אתה בוכה?

אמר לו הרופא הילד הזה החולה הוא חירש ואילם ואם הייתי מצליח לתקשר איתו אז הוא היה מצליח להסביר לי מה כואב לו ואז הייתי יכול למצוא את התרופה לחולי שלו אבל בגלל שהוא לא מסוגל להסביר לי מה כואב לו לכן אני לא יכול

לעורר עליו זכות רבש"ע יהודי זה כמה צדקה נתן כמה מצוות עשה ואז שמזכיר את המצוות שעשה ומלמד עליו זכות באה לו ישועה וכן שבא יהודי חולה צריך לעורר עליו זכות כמה מצוות עושה למען כלל ישראל ועל ידי שמעורר עליו זכויות מיד נעשה לו נס.

ומסופר ששאלו את רבינו הקדוש רבי ישראל הבעל שם טוב מהי העצה לזכות בדין ביום ראש השנה, אמר להם הצדיק - תלמדו זכות על כל יהודי ויהודי וזו העצה הטובה ביותר לזכות בדין ביום ראש השנה, כי הדן את חברו לכף זכות דנים אותו בשמים לכף זכות.

שבטיך אלו הייסורים

שופטים ושטורים תיתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוקיך נותן לך **לשבטיך** - אומר הרב החיד"א מה הפירוש לשיבטך - זה **הייסורים**, כתוב בפסוק שיבטך ומשענתך המה ניחמוני- שאדם הולך בדרך לא טובה והקב"ה מביא עליו ייסורים כדי שיתעורר ויחזור בתשובה, ודוד

לא תיקח שוחד- יצה"ר מנסה לתת לאדם שוחד כי היצה"ר נותן לאדם הנאה מיידית אבל הסוף שלו רע ומר לכן באה התורה ואומרת אל תיקח שוחד מהיצר הרע.

לא תיקח שוחד

לא תיקח שוחד כתוב במדרש שהקב"ה אומר רבל בחודש אלול אני לוקח שוחד מעם ישראל וזה התשובה והמעשים הטובים שיהודי עושה בחודש אלול.

ללכת בתמימות עם הקב"ה

לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש, קסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף: וחבר חבר ושאל אוב וידעני, ודרש אל המתים: כי תועבת ה' כל עשה אלה, ובגלל התועבת האלה ה' אלקיך מוריש אותם מפניך: תמים תהיה עם ה' אלקיך" (יח, י-יג)

יסוד האמונה בבורא עולם הוא "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", מפרש התרגום

לרפאות אותו ואני רואה שמצבו הולך ומדרדר והוא עומד למות ולכן אני בוכה.

הנמשל: לפעמים אדם מתנהג כמו חירש וכמו אילם ואין לו תקשורת עם הקב"ה שהרי אם הקב"ה הביא עליך איזה יסורים זה כדי שתתעורר לחזור בתשובה ואם אתה לא מתעורר לחזור בתשובה למה אותו אדם דומה לאותו ילד חולה שבגלל שהוא חירש ואילם והוא לא יכול להסביר מה כואב לו אז אי אפשר לטפל בו ולתת לו תרופה.

לא תטה משפט שבא עליך ייסורים אל תטה את המשפט לומר שזה במיקרה אלא תתלה את זה שזה בא מהקב"ה כדי לעורר אותך לתשובה.

לא תכיר פנים- הפנים זה החלק הגלוי, אל תסתכל על החלק הגלוי אלא תסתכל על החלק הניסתר, למשל אדם זרע גרעין באדמה ולא ירד גשם ולא גדל העץ אז החלק הגלוי שבגלל שלא ירד גשם לכן לא גדל הפרי אבל החלק הניסתר שזה מהקב"ה.

מצווה מהתורה, וחוץ מאמירת הפסוקים בפה חייבים גם לחשוב ולהתבונן בתוכן ובמשמעות של המילים. כשקוראים את הפסוקים צריך גם להתמקד במחשבה על זה שאלוקים הוא המציאות האמתית היחידה. הכוונה הזו עד כדי כך חשובה, שמי שהגה את המילים אבל לא התבונן במשמעות שלהן - לא קיים את המצווה ועליו לחזור ולקרוא שוב את "שמע ישראל" בכוונה, ובכדי לשמור על ריכוז מחשבת, עוצמים את העיניים ומכסים אותן, וכך איננו רואים דברים שעלולים להסיח את דעתנו.

ועוד אומרים רבותינו ז"ל שבעת קבלת עול מלכות שמים בקריאת שמע השכינה שורה על האדם, וממשה רבינו למדנו שצריך לכסות את הפנים בזמן השראת השכינה, כמו שאמר לו הקדוש ברוך הוא: **וְהָיָה בְּעֵבֶר כְּבֹדִי . . . וְשָׁפְתַי כְּפִי עֲלֶיךָ, עַד עֲבָרִי - "כלומר, אני אסוכך בידיי עליך כשאתגלה לפניך.**

החפץ חיים אומר והוא כמו אדם עיוור שנותן יד לאדם פיקח שיוביל אותו, ואם הוא לא סומך עליו במאה

אונקלוס - תמים, שלם. שהאמונה שלך בבורא עולם תהיה שלימה, כמ"ש אצל אברהם אבינו **(בראשית יז א)** "התהלך לפני והיה תמים", וכן **(בראשית ו ט)** "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו", וכן **(בראשית כה כז)** "ויעקב איש תם יושב אוהלים".

ואומר רש"י על המקום "תמים תהיה עם ה' אלקיך. התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו.

וכן אנו רואים בכל התקופה האחרונה כיצד כל מי שתכנן תוכניות ראה כיצד הקב"ה ממלא פיו שחוק מכל תוכניותיו, בבחינת "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום" **(משלי יט, כא)**, אלא על האדם ללכת עם הקב"ה בתמימות ולתת לו לתכנן את התוכניות כמו שנאמר בפסוק "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך, לא ייתן לעולם מוט לצדיק" **(תהלים נה, כג)**.

נוהגים שכשקוראים קריאת שמע נוהגים לכסות את העיניים, וכתב השערי תשובה שקריאת שמע היא

אחוז הוא לא ייתן לו יד, וכשנותן לו יד הוא לא שואל אותו בכל רגע למה כעת הולכים ימינה או למה כעת הולכים שמאלה, כי אם הוא נתן לו יד וזה סימן שהוא סומך עליו, כך אנחנו כשאנו מקבלים עלינו עול מלכות שמים וקוראים ק"ש, אנו מכסים את עינינו לומר שאנו הולכים אחר הקב"ה בעצימת עיניים ובלי שאלות, אלא בתמימות ובשלימות עם בורא עולם.

הבן איש חי מספר, שפעם היה מלך שהיה לו מגדל גבוה מאוד, והניח בראש המגדל אוצר ואמר המלך שמי שיעלה לראש המגדל יקבל את האוצר, והיו בני אדם עולים עד חצי המגדל ורואים שבקושי הגיעו לחצי והיו מתייאשים ויורדים בחזרה, וכך היה כל הזמן עד שפעם אחת אדם עלה והגיע עד ראש המגדל, וכשבאו לראות מי האדם שהצליח לעלות לראש המגדל התברר שהאדם הוא עיוור, וכל מדרגה שעלה חשב שזו המדרגה האחרונה וכך הצליח לעלות עד ראש המגדל, אבל שאר האנשים היו מסתכלים כלפי מעלה והיו רואים כמה הרבה נשאר להם לעלות מיד

היו מתייאשים. והוא מה שאומרת לנו התורה 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך' אומר רש"י אין לך לחקור אחרי העתידות, אל תחפש מה יהיה בעתידך, כי אם יש לך שלימות באמונה תדע שכל דבר כשיגיע הזמן שלו תגיע הברכה שלו. "תמים תהיה עם ה' אלקיך" (י"ח - י"ג) אומר האלשיך, ה' זו מידת הרחמים, ו"אלוקים" זו מידת הדין. גם אם ה' מתנהג איתך במידת הרחמים, וגם אם במידת הדין, תמיד תהיה תמים עם ה' אלקיך.

היהודי הפשוט שהאמין בברכתו של בבא מאיר

כשהחלה עליית יהודי מרוקו לישראל, היה זה בזרם קלוש, משפחות בודדות עזבו את מרוקו ועלו לחונן את עפרה של ארץ ישראל.

כל משפחה בארפוד שהיתה עוקרת לארץ ישראל, היתה מגיעה לביתו של רבנו הקדוש והטהור רבי מאיר אבוחצירא זי"ע "בבא מאיר" ונפרדת ממנו. שעות רבות של בכיה היו

אני יודע לקרוא ולכתוב, כאן הצלחתי להסתדר לפרנסתי, עסקתי במסחר עם הנוכרים שגם הם בורים כמוני והצלחתי להביא טרף לביתי. אבל בארץ ישראל, שם לבטח כולם מבני עמנו, כולם מלומדים, ממה אתפרנס, ומה אעשה כדי להביא לחם לילדי?!" ככלותו לדבר שב האיש לבכיו.

הביט בו רבנו בעיניו הרחמניות שידעו רק טוהר וזוך, ואמר לו: "אל דאגה יקירי, דוקא העובדה שאינך יודע קרוא וכתוב היא שתעזור לך להתפרנס כל ימי חיך!"

היהודי התם, בשמעו את רבנו מבטיחו כך, חדל מבכיו באחת. בטוח הוא כי דברי רבנו יתקימו במלאם, הוא נשק בלהט לידיו של רבנו ולשולי גלימתו ונפרד ממנו.

בכל זמן ההפלגה באניה היו האנשים דואגים וחרדים לעתידם, אבל היהודי דגן שמח ומאושר, חסר דאגות הוא: "רבנו הבטיח לי שדוקא בגלל שחסר השכלה אנכי, אתפרנס בכבוד בארץ ישראל" - אמר היהודי בשלוה. היהודי התם והישר התגורר ב"כפר אתא" שבין עכו לחיפה. בנו התקבל לעבודה בתעשיית נשק וטילים והיה

עושים העולים לארץ הקודש, בוכים הם על שקשה פרידתם מרבנו מורה דרכם וממשפחתו האהובה, ובוכים הם על הלא נודע, על הדרך רבת הסכנות הצפויה להם, הם היו נפרדים לבסוף מרבנו כשהוא מרעיף עליהם ברכות לרב והיו אלו להם כטל תחיה. רגליהם נושאות אותם לכוון ארץ הקדש, כשבלבם תקוה שברכת הדרך תלוה אותם.

באחד הימים הגיע אחד ממכרי רבנו לביתו, יהודי זה היה תמים מאד, אינו בקי בהוויות העולם, אינו יודע לקרוא וקל וחומר שאין יודע הוא לכתב, אך למרות שלא ניחן בשכל רב, יודע היה את חסרונו ולשים כך דבק בחכמים ושתה בצמא את דבריהם. אמונתו התמימה בה' ובשלוחיו הצדיקים היתה מוחלטת, לא היה עושה דבר וחצי דבר ללא ששאל את רבותיו.

יהודי זה חשקה נפשו לעלות לארץ ישראל עם משפחתו, וכדרכם של כל בני העיר גם הוא הגיע לבית רבנו ובכה, אך רבנו שם לבו שיהודי זה בוכה יותר מהאחרים שקדמו לו. כששאלו רבנו לסיבת בכיו הרב, השיב הלה: "רבנו! יודע אתה שאין

בטענה שלא מצאו מי שימלא את מקומו, ועד ימים אלו עודנו עובד בהשמדת מסמכים בתעשיית הנשק המתוחכמת... (עשה פלא)

אלו ואלו נשרפים בבית הדשן

סיפר רבנו יוסף חיים מבבל זצ"ל על אדם תם עם הארץ שלא ידע להתפלל, ואפילו פירוש מילים של הפסוקים ושל תורה לא ידע. וה' יתברך חננו בעושר וברבוי בנים ובנות. בבית הכנסת שבו היה מתפלל היה חזן קורא את הקרבנות בנעימה וכשמגיע לפסוק, "אלו ואלו נשרפים בבית הדשן", היה אומר בנעימה מיוחדת יותר מכל התפילה. וזה העם הארץ שאינו יודע פירוש המלים חשב שכנראה תיבות האלו הם ברכות גדולות ובהם החזן מברך את הקהל, ולכן מגביה קולו בכדי להשמיע לציבור. במשך הזמן קלט את חמשה תיבות האלו בעל פה וכשהיו בניו נגשים לקבל ממנו ברכה בערב שבת היה מברך אותם ואומר: "אלו ואלו נשרפים בבית הדשן".

לעוזרו של אחד המנהלים.

באחד הימים, ספר המנהל לעוזרו כי המפעל עתיר הסודות והידע נקלע לבעיה: יש להם שרטוטים מאד סודיים שאין בהם צורך, ויש צורך לבערם מן העולם. אך דא עקא, אסור שעין אדם תראה את התכנית הסודית. הבן הציע להביא למפעל אדם שאינו יודע קרוא וכתוב. המנהל התפלל: "כלום יש בארץ ישראל אדם כזה שאינו יודע קרוא וכתוב?!"

- "כן מכיר אני אדם כזה" - הציע הבן את אביו - "מצד אחד אינו יודע קרוא וכתוב, אך מאידך גיסא הוא אדם ישר מאד ואין חשד שמא יוציא מהתכניות החוצה".

לאחר ברורים יסודיים על האיש, התברר שאכן אינו יודע לקרא וישר ותם הוא. על כן נבחר אחר כבוד לתפקיד הרם של ביעור התוכנית הסודית של תעשיית הנשק המתוחכמת. כמובן ששכרו היה בהתאם לתפקידו הרם, כך התפרנס האיש שלשים שנה.

כשהגיע לגיל הגמלאות שילמו לו פנסיה נאה ושלחוהו לביתו. ואכן, לאחר זמן קצר השיבוהו למשרתו

סרה: ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני ה', לפני הכוהנים והשפטים אשר יהיו בימים ההם: ודרשו השופטים היטב, והנה עד שקר העד, שקר ענה באחיו: ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו, ובערת הרע מקרבך: והנשאר ישמעו ויראו, ולא יוסיפו לעשות עוד כדבר הרע הזה בקרבך" (יט, טז-כ)

התורה מלמדת אותנו בפסוקים אלו שכל מה שאדם עושה חוזר עליו, מי שעושה טוב חוזר לו טוב וכן להיפך, וכל יהודי צריך לזכור את הדבר הזה כל חייו ובפרט בחודש אלול.

רבינו הקדוש רבי ישראל הבעל שם טוב, מספר מעשה במלך אחד שהיו לו שני נגנים אחד יהודי והשני גוי, ובכל שעה שהמלך היה עצוב היו באים שני הנגנים ומנגנים לפניו ומכניסים בו שמחה, ובכל יום שהיו מנגנים לפני המלך מלבד שכרם היו מקבלים משולחנו של המלך כיכר לחם משובחת.

אבל היה הבדל בין שני הנגנים, שהנגן הגוי היה שר ומשבח את המלך והנגן היהודי היה שר משבח את הקב"ה, ודבר זה חרה מאוד מפריע למלך

פעם התארח בביתו תלמיד חכם וכששמע אותו שמברך את בניו, "אלו ואלו נשרפין בבית הדשן", אמר לו: מה אתה עושה?! אתה מקלל את בניך ולא מברכם?! אותו עם הארץ נדהם, והצטער צער גדול. בלילה באו לתלמיד החכם הזה בחלום מן השמים בכעס, ואמרו לו: דע לך שכשהעם הארץ הזה היה אומר את המלים הללו בתמימות בחשבו שזה ברכה, הקדוש ברוך הוא היה לוקח את המילים ובחסדו מסדר אותם לברכה. כשקם אותו תלמיד חכם משנתו נצטער עד למאוד.

ועל כיוצא בזה דרשו, "ודגלו עלי אהבה" ודילוגו עלי אהבה, שאף על פי שהוא מדלג אותיות או תיבות, ובזה משתנה משמעות הדברים, או תתהפך מטוב לרע, עם כל זה הם אהבה שיהיו נשלמים ונתקנים בסדר הנכון (עוד יוסף חי פרשת מטות עה"פ לא יחל דברו).

מה שעושה אדם - לעצמו הוא עושה

"כי יקום עד חמש באיש לענות בו

ורעב מאוד, ושאל - האם יש משהו לאכול? א"ל הנגן היהודי - יש לי לחם משולחנו של אביך, מיד ישב ואכל ולאחר מספר דקות נפל ומת מהרעל הטמון בלחם. שאלו המלך - מה נתת לו לאכול? אמר לו הנגן היהודי - אני נתתי לו את הלחם שאתה נתת לי, ומכאן אנו לומדים שכל מה שאדם עושה חוזר אליו, כמו שנאמר בפסוק (דברים יט יט) 'כאשר זמם לעשות לאחיו כן יעשה לו'.

"יסוד התשובה - הכרת ההמא"

"כי ימצא חלל באדמה אשר ה' אלקיך נתן לך לרשתה נפל בשדה לא נודע מי הכהו, ויצאו זקניך ושפטיך... וענו ואמרו ידינו לא שפכה את הדם הזה ועינינו לא ראו, כפר לעמך ישראל אשר פדית ה' ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל ונכפר להם הדם, ואתה תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה הישר בעיני ה'." (כא, א-ט)

נצטוונו בתורה שאם נמצא יהודי הרוג שלא נודע מי הרגו, לוקחים

שהיהודי במקום שישבח אותו הוא משבח את בורא עולם, מה עשה המלך ביקש שיכניסו לתוך כיכר הלחם של הגוי עשר מטבעות זהב, להראות בכך שהוא מעדיף את הנגן הגוי על פני הנגן היהודי. ובסוף היום נתן המלך לכל אחד מהם כיכר לחם וכשיצאו בחוץ ראה הגוי שכיכר הלחם שקיבל היא כבדה, אמר לעצמו הנגן הגוי - כנראה בלחם שניתן לי הבצק לא תפח כראוי ולכן הוא כבד כל כך, הלך בסתר והחליף את הכיכר שקיבל עם כיכר הלחם של היהודי.

וכשהגיע היהודי לביתו פתח את כיכר הלחם ומצא שם מטבעות זהב ושמח מאוד, ולמחרת כשבא למלך היה מנגן ושר - אני מודה לבורא העולם ששם בליבו של המלך שייתן לי עשרה מטבעות זהב בתוך הלחם, וכששמע המלך כך כעס מאוד ואמר לגוי המנגן - טיפש שכמותך מפני מה החלפת את כיכר הלחם שלך עם היהודי, למחר היזהר שלא תחליף, וציווה המלך שיכניסו ללחם של היהודי רעל, וכשהיהודי הגיע לביתו פתאום נשמעו דפיקות בדלת, והיה זה בנו של המלך שהיה באמצע נסיעה

אמרך לא חטאתי", לומדים מכאן שאלמלא אמירת "לא חטאתי" לא היה משפט, ולכאורה צריך להבין וכי עיקר המשפט הוא על האמירה "לא חטאתי"?! והרי עיקר המשפט הוא על מעשים לא טובים שעשו ולא על שאומר "לא חטאתי".

אלא אומרים חז"ל שכשיהודי אומר "חטאתי", הרי שמיד מתכפר חטאו וה' מסיר את משפטו מעליו, ומכאן אנו לומדים יסוד גדול מאוד שעיקר הכפרה תלויה בהכרת החטא, ולעומת זאת כאשר אדם אומר לא חטאתי הוא מגביר את חרון אף ה' עליו, וכבר אמרו חז"ל שיסוד התשובה הוא הכרת החטא.

מעתה מובן, שאם לא נודע מי הכהו בני אדם מתנחמים ואומרים בליבם שלא היה כאן רצח אלא מת מיתה טבעית, ואף אם רצחוהו אולי גוי רצחו ולא יהודי, לפיכך באה התורה וציוותה על מצוות עגלה ערופה כדי להרעיש את הנפש ולהשריש בלב, כי עוון יש כאן ויש צורך בכפרה ולא לומר "לא חטאנו", אלא כל ישראל ערבים זה לזה ואם יהודי נהרג כולם צריכים כפרה.

זקני וחכמי העיר הקרובה אל החלל עגלת בקר בת שנתה, ועורפים את ראשה בנחל שאף פעם לא נעבד ולא נזרע ולא נתן פירות, ופרש"י - אמר הקב"ה תבוא עגלה בת שנתה שלא עשתה פירות ותערף במקום שאינו עושה פירות לכפר על הריגתו של זה שלא הניחוהו לעשות פירות (היינו שלא הניחוהו לעשות מצוות שגם הם נקראים פירות), ואומרים הכהנים ידינו לא שפכו את הדם הזה כפר לעמך ישראל.

ולומדים חז"ל שצריך להביא עגלה ערופה דווקא במקום שלא נודע מי הרג את החלל, אבל אם נודע מי הרגו לא מביאים עגלה ערופה.

ולכאורה הדברים לא מובנים, שהרי היה צריך להיות קל וחומר ומה אם לא נודע מי הכהו והרגו ואולי גוי הרגו בכל זאת חייבים להביא עגלה ערופה, כל שכן כאשר נודע שהרוצח מישראל שיצטרכו להביא עגלה ערופה?

אלא מבאר הגרי"ל חסמן זצ"ל בספרו "אור יהל" (על הפרשה) על פי מה שאמר הנביא ירמיה (ירמיה ב לה) שאמר הקב"ה "הנני נשפט אותך על

לוי, ובשעה שגזר פרעה "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" (שמות א, כב), עמד וגירש את אשתו, וכשראו כל עם ישראל שעמרם שהוא גדול הדור מגרש את אשתו עמדו כל עם ישראל וגירשו נשותיהם, באה מרים בתו הקטנה ואמרה לו - אבא גזרתך קשה משל פרעה, שפרעה גזר רק על הזכרים ואתה גזרת גם על הנקבות, ולאחר שהתבונן וראה שבתו צודקת לא בוש שטעה, ועמד והחזיר את אשתו ועמדו כל עם ישראל והחזירו נשותיהם. ובזכות המעלה הזו שהודה ולא בוש, נולד מושיען של ישראל משה רבנו.

המדרש (שוחר טוב מזמור ק) דורש על הפסוק (משלי כח יג) "מכסה פשעיו לא יצליח ומודה ועוזב ירוחם", מכסה פשעיו זה שאול המלך שעבר על ציווי ה' במלחמת עמלק ולא הרג את הצאן, וכשבא שמואל הנביא ושאלו מדוע לא הרגת את הצאן של עמלק הרי הקב"ה ציווה להרוג את כל הצאן של עמלק? ענה לו שאול המלך "חמל העם" (פי' העם ריחם) ושאל המלך במקום להודות על האמת אמר שהעם ריחם

א"כ לומדים אנו מפרשת עגלה ערופה, שמעלתם של עם ישראל שמכירים בחטא ומודים בעוונם, ולכן הקב"ה מכפר לכל ישראל על ידי שמביאים עגלה ערופה.

הגמרא במסכת ברכות (יב ב) אומרת - כל העושה עבירה (ומתבייש בה) ומתחרט עליה מוחלין כל עוונותיו, ולכאורה מה מיוחד בחרטה שבעבורה יימחלו לו כל עוונותיו? אלא מבארים בעלי המוסר, שמכיוון שבדרך הטבע אדם מחזיק בטעותו ולא מודה שטעה, אדם ששובר את מידותיו ומודה שטעה מוחלין לו על כל עוונותיו.

שכרו של המודה בהטא

ועוד מצינו כמה גדול שכרו של מי שמודה על טעותו, שנאמר במדרש בזכות מה זכה עמרם לבן כמשה רבנו? אומר המדרש בזכות שהודה עמרם שטעה ולא בוש, זכה לבן משה רבנו שיוציא את עם ישראל ממצרים, וינחיל לעם ישראל את התורה, שהרי הגמרא בסוטה (דף יב ע"א) אומרת שעמרם היה נשיא שבט

שטעה אז הוא אומר סליחה ולכן עצם זה שיהודי מבין שטעה ומתחיל לעשות תשובה כבר נמחלין לו כל עוונותיו.

הרבה אנשים הפסידו את כל הברכה שהיתה להם בעולם הזה בגלל שלא רצו להודות שטעו לפעמים אדם נכשל בעסק מסויים וכשהוא מתחיל הוא כבר רואה שהוא טעה אבל הוא ממשיך מפני שקשה לו לומר טעיתי ובכך הוא מפסיד ומאבד כל הברכה שיש לו.

יהי רצון שבזכות שנזכה להודות על האמת ולהכיר בחטאנו ולשוב בתשובה בפרט בחודש אלול שהתשובה מקובלת ביותר, ונדע שהמעשים שלנו יכולים להשפיע על כל העולם כולו בין לטוב ובין לרע, נזכה שהקב"ה יבשרנו בשורות טובות אמין!

ולכן הקב"ה קרע את מלכותו, ועל זה נאמר "מכסה פשעיו לא יצליח", אולם דוד המלך בשעה שבא נתן הנביא להוכיח אותו במשל כבשת הרש על שנשא את אשת אוריה, מיד אמר דוד המלך "חטאתי לה", והודיע לו נתן הנביא שנמחל לו החטא בגלל שהודה על חטאו ועליו נאמר "ומודה ועוזב ירוחם".

וכך כתוב בנביא (ירמיה ב, לה) אמר הקב"ה "וַתֹּאמְרֵי כִי נִקִּיתִי אֶךְ שָׁב אֲפֹ מִמְּנֵי הַנְּיִי נִשְׁפָּט אוֹתָךְ עַל אֲמָרְךָ לֹא חָטָאתִי" שעיקר היסורין שבאים על עם ישראל זה בגלל שלא מכירים בחטא אלא מעמידים טעותם, וכיון שלא מכירים בחטא ממילא לא יודעין על מה לעשות תשובה.

בחודש אלול נוהגים לומר "סליחות" מדוע השם הוא סליחות ולא תפילות ובקשות? אלא מפני שזה יסוד חודש אלול שסליחה אדם אומר מתי שמבין

חיזוק גדול לקראת חודש אלול חודש הרחמים והסליחות

הנך מוזמן להשתתף

בשיעור השבועי

שיתקיים אי"ה

ביום שלישי

ט' אלול תשפ"א 17.8.21

בבית המדרש מוסדות התורה והחסד

"בית מאיר" רחוב העצמאות 39 רובע הסיטי אשדוד

בשעה 20.30

מפי מו"ר בנן של קדושים האדמו"ר

הרב שמואל שמשון שולידאנר שלישי

עזרת נשים פתוחה
הציבור מוזמן להשתתף